

Abstract*

Thailand to focus on in the copyright of the more creative as the government by the Ministry of Education, Knowledge of copyright law to the Platform Thailand from the age of the child by the course of the study of the child students at the secondary school. The knowledge about the Copyright Law Introduction to the students in the lesson. Social studies religion and culture in the section of the Create a copyright, there is a request for the protection of the rights of creative work to the court, but in many cases the court may do the protection of the right in the creative work to the creative or the owner of the Copyright the plaintiff. This is because the plaintiff lack of knowledge and understanding of the litigation copyright under Thai law is the Copyright Act B.E. 2537 (1 9 9 4) and the Act for the Establishment of and Procedure for Intellectual Property and International Trade Court B.E. 2539 (1996), so the contents of this article is about the laws that some important information about the litigation copyright in the criminal penalties to be the case study to people who are interested in the study of the litigation copyright infringement in the criminal offense under the Copyright Laws of Thailand.

Key words : litigation copyright infringement in the criminal offense. **

*Abstract of the article “ The law in the litigation copyright infringement in the criminal offense under Thai law.” By Hon Lormpetch Vaidyanuvatti, Judge of the Central Intellectual Property and Internation Trade Court.

**Textbooks courses social studies religion and culture of the M.1, Aksorn Charoontat ACT. Co., Ltd.

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญในเรื่องลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์มากขึ้นเป็นอย่างมาก รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ให้แก่พลเมืองไทยตั้งแต่วัยเด็ก โดยหลักสูตรการศึกษาของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับกฎหมายลิขสิทธิ์เบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียนในแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในส่วนของผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ต่างๆ ก็มีการขอคุ้มครองสิทธิในงานสร้างสรรค์ต่อศาลมากขึ้น แต่ในหลายๆ คดีศาลก็ไม่อาจคุ้มครองสิทธิในงานสร้างสรรค์ให้แก่ผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ผู้ฟ้องคดีได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการฟ้องดำเนินคดีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายไทย คือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น เนื้อหาของบทความนี้ จึงเป็นเรื่องข้อกฎหมายที่สำคัญบางประการเกี่ยวกับการดำเนินคดีลิขสิทธิ์ในทางอาญาเพื่อเป็นกรณีศึกษาให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องการดำเนินคดีลิขสิทธิ์ในทางอาญาตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของไทย

ข้อกฎหมายสำคัญในการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในทางอาญาตามกฎหมายไทย

นางล้อมเพชร ไวทยานุวัตติ***

บทนำ

การดำเนินคดีอาญากับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์เป็นวิธีหนึ่งของผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ในประเทศไทยและประเทศภาคีสมาชิกแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย มักเลือกที่จะนำมาใช้ในการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน โดยการฟ้องผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ให้รับผิดชอบในทางอาญาซึ่งตามกฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบันของไทยมีวิธีการลงโทษ ๕ ประการ คือ ๑. จำคุก ๒. กักขัง ๓. ปรับ ๔. ทรัพย์สินที่ได้ทำขึ้นหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิของนักแสดง และสิ่งที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ๕. หรือในกรณีศาลเห็นสมควร ศาลอาจจะสั่งให้ทำสิ่งนั้นให้ใช้ไม่ได้ หรือจะสั่งทำลายสิ่งนั้นก็ได้อีก โดยให้ผู้กระทำละเมิดเสียค่าใช้จ่ายในการนั้นโดยมีกฎหมายหลักๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยสี่ฉบับ คือพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาคดีความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้นการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์จึงซับซ้อนกว่าคดีแพ่งและคดีอาญาทั่วไป ทำให้มีข้อผิดพลาดในกระบวนการดำเนินคดีอาญาในชั้นศาลเกิดขึ้นอยู่เสมอๆ ส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์ไม่อาจได้รับความคุ้มครองในงานสร้างสรรค์ของตนได้ ในบทความนี้ผู้เขียนจึงขอความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายสำคัญบางประการในการดำเนินคดีอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์มาให้ท่านผู้อ่านได้ศึกษาเนื่องในโอกาสครบรอบยี่สิบปีของการเปิดทำการศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้

ในการพิจารณาว่าบุคคลใดจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์นั้นจะต้องดูว่าการกระทำของบุคคลนั้นครบองค์ประกอบความผิดตามที่กฎหมายลิขสิทธิ์บัญญัติไว้หรือไม่ ซึ่งบางกรณีมีองค์ประกอบความผิดที่เพิ่มขึ้นจากองค์ประกอบความผิดในคดีอาญาทั่วไปที่ประกอบด้วยองค์ประกอบภายนอกคือ ผู้กระทำ การกระทำที่ผิดกฎหมายและวัตถุประสงค์แห่งการกระทำ และองค์ประกอบภายในคือเจตนา

*** ผู้พิพากษาศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง.

เนื่องจากลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์มีการจำกัดอายุการคุ้มครองไว้ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับอายุความในการนำตัวผู้ถูกฟ้องมาขึ้นศาลเพื่อฟ้องดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๕ ดังนั้นการดำเนินคดีอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์ในบางกรณีถือว่าเรื่องอายุของการคุ้มครองลิขสิทธิ์เป็นองค์ประกอบความผิดส่วนหนึ่งด้วย นอกจากนี้แล้วในการดำเนินคดีอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์นั้นข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดของผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ต้องสัมพันธ์กับบทกฎหมายที่ข้อให้ลงโทษด้วย ซึ่งมีคำพิพากษาของศาลฎีกาไทยได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ด้วยดังตัวอย่างต่อไปนี้

๑. คดีตัวอย่างคดีแรก เป็นเรื่องวันสร้างสรรค์งานที่มีลิขสิทธิ์และวันโฆษณางานครั้งแรกของผู้สร้างสรรค์ที่เป็นนิติบุคคลที่ไม่ได้บรรยายฟ้องถึงวันสร้างสรรค์หรือวันที่มีการโฆษณางานที่มีลิขสิทธิ์ครั้งแรกเพื่อให้ทราบว่างานสร้างสรรค์นั้นยังอยู่ในอายุของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามบทบัญญัติของ มาตรา ๑๕ วรรคท้ายแห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคล ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้าได้มีการโฆษณางานนั้นในระหว่างระยะเวลาดังกล่าว ให้ลิขสิทธิ์มีอายุห้าสิบปีนับแต่ที่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก” หรือไม่

คดีนี้เจ้าของลิขสิทธิ์เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดตามกฎหมายประเทศไทย ยื่นฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางว่า จำเลยได้ละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยการคัดลอกข้อมูลการออกแบบผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นงานวรรณกรรมที่มีลิขสิทธิ์ของโจทก์ และนำข้อมูลที่จำเลยคัดลอกไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนในอินเทอร์เน็ตเพื่อแสวงหากำไรในทางการค้า ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๗, ๓๑, ๖๕, ๗๐ โดยโจทก์บรรยายฟ้องเพียงว่า โจทก์เป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ข้อมูลการออกแบบผลิตภัณฑ์ระบบน้ำเสียวและอื่นๆ อีกหลายรายการซึ่งเป็นงานวรรณกรรม ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางพิพากษายกฟ้องในชั้นตรวจคำฟ้องเนื่องจากโจทก์เป็นนิติบุคคลไม่ได้บรรยายฟ้องว่างานที่สร้างสรรค์มีการโฆษณาครั้งแรกเมื่อใด เป็นฟ้องที่บรรยายการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยทั้งสามกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๗ และ ๓๑ ไม่ครบถ้วนในส่วนขององค์ประกอบความผิดว่างานอันมีลิขสิทธิ์อยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์

โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางต่อศาลฎีกาว่า โจทก์บรรยายฟ้องครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ส่วนการโฆษณาครั้งแรกเมื่อใด เป็นเพียงเรื่องการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ โจทก์เป็นนิติบุคคลจดทะเบียน

ตามกฎหมายไทย ไม่จำเป็นต้องโฆษณางานครั้งแรกในราชอาณาจักรก็ได้รับความคุ้มครองตามบทบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้สร้างสรรค์ หากไม่มีการโฆษณางานให้นับอายุความคุ้มครองนับแต่วันสร้างสรรค์ขึ้นโดยมิได้นับแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรกขอให้กลับคำพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๕๐/๒๕๕๗ ว่าองค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๗ (๑) (๒) คือการทำซ้ำหรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชนซึ่งงานอันมีลิขสิทธิ์และองค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๗๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๑ (๑) คือการขาย มิไว้เพื่อขาย เสนอขายงานที่ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น และองค์ประกอบทั้งสองมาตราในส่วนองงานอันมีลิขสิทธิ์ของผู้อื่นนั้นต้องเป็นงานสร้างสรรค์ที่กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครอง โดยได้มาตามเงื่อนไขของกฎหมายและต้องอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ด้วย เพราะลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองภายในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น หลังจากพ้นกำหนดอายุการคุ้มครองแล้วงานอันมีลิขสิทธิ์จะตกเป็นงานที่สาธารณชนสามารถใช้ประโยชน์จากงานนั้นได้โดยไม่เป็นความผิด องค์ประกอบความผิดที่ว่างานอันมีลิขสิทธิ์ต้องอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามกฎหมายนั้นจึงเป็นสาระสำคัญ การที่จะรู้ว่างานอันมีลิขสิทธิ์โดยยังอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์หรือไม่ก็ต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ หากผู้สร้างสรรค์เป็นบุคคลธรรมดาที่จะมีอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตลอดอายุผู้สร้างสรรค์และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลาห้าสิบปี หากผู้สร้างสรรค์เป็นนิติบุคคลก็จะมีอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ห้าสิบปีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น แต่ถ้ามีการโฆษณาในระยะเวลาดังกล่าวอายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์ห้าสิบปีก็นับแต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรก เมื่อโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่า โจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลได้ลิขสิทธิ์ในการสร้างสรรค์งานดังกล่าวเมื่อใด หรือมีการโฆษณาหรือไม่ หากมีการโฆษณาโจทก์ได้มีการโฆษณาครั้งแรกเมื่อใด จึงไม่มีข้อเท็จจริงในส่วนที่แสดงให้เห็นว่าลิขสิทธิ์ดังกล่าวอยู่ในอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือไม่ จึงเป็นคำฟ้องที่บรรยายการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยทั้งสามกระทำผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๗ (๑) (๒) และ ๓๑ (๑) ไม่ครบถ้วน ไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๘ (๕)

ดังนั้นการดำเนินคดีละเมิดลิขสิทธิ์ในทางอาญาของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่เป็นนิติบุคคลจึงต้อง
ระบุนวันที่มีการสร้างสรรค์หรือวันที่มีการโฆษณางานครั้งแรกตามนัยบทบัญญัติของมาตรา ๑๕ วรรคท้าย
แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ในคำฟ้องให้ชัดเจน เนื่องจากศาลไทยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของ
องค์ประกอบความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์ เพราะหากไม่ระบุไว้ในคำฟ้องก็จะไม่สามารถรู้ได้เลยว่า
งานสร้างสรรค์ของนิติบุคคลที่ฟ้องมานั้นหมดอายุการคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๑๕หรือไม่
และการที่โจทก์ไม่ระบุนวันที่สร้างสรรค์หรือโฆษณางานครั้งแรกอันเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบความผิด
ฐานละเมิดลิขสิทธิ์ในกรณีที่ผู้สร้างสรรค์งานเป็นนิติบุคคล โจทก์จะมาขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องในภายหลัง
ให้ฟ้องโจทก์สมบูรณ์ขึ้นไม่ได้ ดังตัวอย่างในคดีที่สองต่อไปนี้

๒. คดีตัวอย่างที่สองนี้ โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดตามกฎหมายประเทศไทย
ยื่นฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางว่า จำเลยละเมิดลิขสิทธิ์งานข้อมูลแผนที่
ดิจิทัลประเทศไทยที่แสดงโครงข่ายการคมนาคมทางบกของโจทก์ ด้วยการทำซ้ำ ดัดแปลง และ เผยแพร่
ต่อสาธารณชนเพื่อประโยชน์ทางการค้าของจำเลย ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๗,
๓๑, ๖๕, ๗๐ แล้วโจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องเพื่อเพิ่มเติมถึงวันที่สร้างสรรค์และวันที่โฆษณา
งานครั้งแรกต่อศาล ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางไม่อนุญาตให้แก้ไขและพิพากษา
ยกฟ้องเนื่องจากโจทก์ไม่บรรยายถึงวันสร้างสรรค์งานที่มีลิขสิทธิ์หรือวัน โฆษณาครั้งแรกเช่นเดียวกับ
คดีตัวอย่างในคดีแรก

โจทก์อุทธรณ์คำพิพากษาและอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่อนุญาตให้แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องของศาล
ทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศวินิจฉัยในคำพิพากษาที่
๑๖๘๘-๑๖๘๙/๒๕๕๗ ว่า ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ
และวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ประกอบ
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๓ วรรคหนึ่ง การขอแก้ไขหรือเพิ่มเติมฟ้องของโจทก์
จะต้องปรากฏว่าคำฟ้องเดิมเป็นฟ้องที่สมบูรณ์ตามกฎหมายมาแต่แรก โจทก์จึงจะขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้
เมื่อคำฟ้องของโจทก์ขาดองค์ประกอบของความผิดอันเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่อาจ
ขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องได้ เมื่อคำฟ้องของโจทก์มีข้อผิดพลาดในเรื่องการบรรยายฟ้องไม่ครบองค์ประกอบ
ความผิด ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลยพินิจให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องหรืออนุญาตให้โจทก์แก้ไขเพิ่มเติมฟ้องให้
สมบูรณ์ได้

ดังนั้น คำฟ้องคดีลิขสิทธิ์ที่ผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์เป็นนิติบุคคล โจทก์ต้องบรรยายฟ้องเกี่ยวกับวันที่สร้างสรรค์หรือวันที่โฆษณาครั้งแรกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์มาให้สมบูรณ์เสียตั้งแต่แรกเพราะไม่สามารถขอแก้หรือเพิ่มเติมองค์ประกอบความผิดดังกล่าวในคำฟ้องเพื่อให้สมบูรณ์ในภายหลังได้

๓. คดีตัวอย่างที่สาม เป็นเรื่องการดำเนินคดีอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์ที่โจทก์อ้างบทกฎหมายที่เป็นบทห้ามหรือบทลงโทษในคำขอท้ายฟ้องไม่ตรงกับข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดของผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ที่เป็นการกระทำละเมิดต่องานอันมีลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นการทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์มาก่อนแล้วซึ่งไม่ใช่งานอันมีลิขสิทธิ์หรือที่ภาษาทางวิชาการเรียกว่าการละเมิดลิขสิทธิ์โดยอ้อมหรือการละเมิดลิขสิทธิ์ชั้นรอง คดีนี้การกระทำของจำเลยตามที่โจทก์บรรยายฟ้องเป็นการกระทำต่องานที่มีการทำขึ้นโดยอ้อมหรือละเมิดลิขสิทธิ์ชั้นรอง แต่โจทก์กลับอ้างบทกฎหมายที่เป็นบทห้ามหรือบทลงโทษที่ขอให้ศาลลงโทษจำเลยซึ่งใช้กับการละเมิดโดยตรงต่องานอันมีลิขสิทธิ์ โดยชอบหรือที่ภาษาวิชาการเรียกว่าการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรงหรือการละเมิดลิขสิทธิ์ชั้นต้นซึ่งกรณีดังกล่าวนี้ ศาลก็ได้ยกฟ้องของโจทก์เพราะถือว่าข้อเท็จจริงในคำฟ้องของโจทก์เป็นข้อเท็จจริงที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เพราะหากศาลลงโทษตามข้อเท็จจริงในคำฟ้องก็จะเป็นการพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๖ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๕๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสี่

คดีนี้ โจทก์ฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง ว่าจำเลยละเมิดลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ประเภทภาพยนตร์ของบริษัทแห่งหนึ่งซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ประเทศไทยเป็นภาคีอยู่ด้วย โดยจำเลยมีและครอบครองแผ่นสำเนาดีวีดีภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ของบริษัทดังกล่าวไว้เพื่อให้เช่า เสนอให้เช่าแก่บุคคลทั่วไปโดยไม่ได้รับอนุญาตขอให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๒๗, ๒๘ และ ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลางมีคำพิพากษายกฟ้องในชั้นตรวจคำฟ้อง โดยวินิจฉัยว่าแผ่นสำเนาดีวีดีที่โจทก์นำมาฟ้อง เป็นแผ่นสำเนาดีวีดีที่ละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ไม่ใช่สำเนางานภาพยนตร์ที่ถูกทำขึ้น โดยได้รับอนุญาตให้จัดทำ การกระทำของจำเลย จึงไม่เข้าองค์ประกอบความผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๘ (๓)

เนื่องจากการให้เช่าสำนักงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามมาตรา ๒๘ (๑) ที่โจทก์ขอให้ลงโทษจำเลย จะต้องเป็นสำเนา
ที่ถูกทำขึ้นโดยได้รับอนุญาตให้จัดทำมิใช่สำเนาที่ละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ
วินิจฉัยในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๑๑๕/๒๕๕๗ ว่า การละเมิดลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๘ ต้องกระทำโดยตรงแก่งานที่มีลิขสิทธิ์โดยชอบเท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำโดยใช้
งานที่มีการทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์มาก่อนซึ่งย่อมไม่ถือว่าเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์แต่อย่างใด ทั้งนี้ การให้เช่า
เสนอให้เช่าซึ่งงานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์นั้น กฎหมายบัญญัติแยกลักษณะการกระทำที่จะเป็นการ
ละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ต่างหากในมาตรา ๓๑ ว่า “ ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิด
ลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อกำไร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์
ถ้าได้กระทำความดังต่อไปนี้ (๑) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ
...” ดังนั้น การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์กับการกระทำแก่งานที่ได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่นมาแล้ว
จึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ที่แตกต่างกัน การละเมิดลิขสิทธิ์ที่จะเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๖๕
ซึ่งได้แก่การละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๒๘ จึงมีองค์ประกอบความผิดในการละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยการกระทำ
โดยตรงต่องานอันมีลิขสิทธิ์โดยชอบเท่านั้น เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องในส่วนการกระทำที่อ้างว่าจำเลยได้
กระทำผิดว่า จำเลยมีและครอบครองแผ่นสำเนาดีวีดีภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ของผู้เสียหาย
ไว้เพื่อการให้เช่า เสนอให้เช่าแก่บุคคลทั่วไปโดยไม่ได้รับอนุญาต การกระทำดังกล่าวมิใช่การกระทำแก่งาน
อันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ แต่เป็นการกระทำแก่งานที่บุคคลอื่นได้ทำขึ้น
โดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายมาก่อนแล้ว การกระทำของจำเลยตามที่โจทก์บรรยายฟ้องจึงไม่เป็นการ
ละเมิดลิขสิทธิ์ด้วยการให้เช่า เสนอให้เช่าซึ่งงานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายโดยตรงตามมาตรา
๒๘ (๑) จึงไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๖๕ ไม่ว่าจะป็นวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ดังที่โจทก์ประสงค์ให้
ลงโทษจำเลยตามบทมาตราดังกล่าว

สรุป ในการดำเนินคดีต่อบุคคลใดให้ต้องรับผิดชอบในทางอาญาฐานละเมิดลิขสิทธิ์ โจทก์จะต้อง
บรรยายในคำฟ้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดที่ขอให้ลงโทษจำเลยให้สมบูรณ์ครบ
องค์ประกอบความผิดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลิขสิทธิ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การระบุบทกฎหมาย
ที่เป็นบทห้ามหรือบทลงโทษที่ขอให้ลงโทษจำเลยในคำขอท้ายฟ้องต้องตรงกับข้อเท็จจริงอันเป็น
องค์ประกอบความผิดของผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์โดยตรง หรือการละเมิดลิขสิทธิ์

โดยอ้อมเพื่อไม่ต้องถูกศาลยกฟ้องด้วยเหตุดังกล่าวและผู้สร้างสรรค์หรือเจ้าของลิขสิทธิ์จะได้
ไม่เสียโอกาสในการได้รับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานสร้างสรรค์ของตน